

FÖRORD

Denna rapport är frukten av tjugotvå månaders gemensamt arbete av personer från svenska arkiv, bibliotek och museer. Tillsammans har man diskuterat digitalisering och särskilt digitalisering av bilder med sikte på att bygga en plattform för kommande samarbete över områdesgränserna.

De viktigaste resultaten återfinns i rapporterna om terminologi, registrering och digital bildhantering. I rapporterna och i de tabeller och listor som bilagts kan man utläsa vad vi kunnat enas om inom projektet. En del är direkt tillämpbart, annat behöver utvecklas och kompletteras i framtida samverkan.

Definiera begrepp innehåller definitioner av fyrtiotre termer inom ämnesområdena registrering och digitalisering. *Objektkategorier* ger förslag på en gemensam indelning och benämning på bildobjekt som finns hos flera av de deltagande institutionerna. *Personer och namnformer* ger förslag på rekommenderade och obligatoriska dataelement för auktoritetsregister över personer. *Obligatoriska dataelement* ger en katalog över dataelement för bildobjekt och förslag på vilka som bör användas. *Motivindexering* belyser problematiken bildmotiv och motivindexering och ger förslag på framtida samverkan. *Kvalitet och standard* ger förslag på bästa tillvägagångssätt för att skapa, lagra och tillgängliggöra digitala avbildningar.

Cirka trettio personer har deltagit i projektets arbete, som omfattat fyra möten med styrgruppen, nitton med projektgruppen och 83 med de olika arbetsgrupperna. Ytterligare femton personer har deltagit i referensgruppens fyra möten. Jag vill tacka alla dem för deras utmärkta insatser. Särskilt vill jag tacka projektledaren Kate Parson och webbmastern Anne Scherman för att de hållit ihop det administrativt krävande projektet. Jag vill också tacka Riksbankens Jubileumsfond för att den gjort projektet möjligt genom generös finansiering och de deltagande institutionerna för deras del i finansieringen.

Lika viktigt som de egentliga resultaten har varit det ovanligt nära samarbete mellan arkiv, bibliotek och museer (ABM-samarbete) som inletts av Kungl. biblioteket, Riksarkivet, Nationalmuseum och Riksantikvarieämbetet med detta projekt. Det bör fortsätta i nya former och vidgas till att omfatta många fler kulturarvsinstitutioner.

Det finns nu möjlighet att pröva projektets slutsatser i praktiken. Arbetsgruppen för *Kvalitet och standard* kommer att fortsätta att träffas för att följa utvecklingen inom sitt område och informera om den. Webbplatsen kommer därför att permanentas och kunna användas för erfarenhetsutbyte om digitalisering inom ABM-området.

Ett bekymmer är det ringa stöd som staten hittills gett till digitalisering inom ABM-området. Sverige ligger rejält på efterkälken, långt efter andra kulturnationer som USA, Australien, Frankrike och Storbritannien som satsat hundratals miljoner på digitalisering och ökad tillgång till viktiga delar av deras kulturarv. Det finns dock hopp. Regering och riksdag ska snart ta ställning till den nya arkivutredningen och den lägesrapport om ABM, som regeringen beställt. Båda betonar vikten av att omfattande digitalisering kommer till stånd också i Sverige. I direktivet till en översyn av KB, som ska göras 2003, ingår digitalisering som en viktig del.

Både inom EU och internationella organisationer som UNESCO skriver man policydokument om vikten av digitalisering och bevarande av det digitala kulturarvet, där det gemensamma ansvaret nationellt och internationellt betonas, liksom behovet av samarbete. Den här rapporten är ett utmärkt exempel på sådant samarbete.

Johan Mannerheim

Biblioteksråd vid Kungl. biblioteket och ordförande i projektets styrgrupp